

**ELTE ÁJK Jog- és Társadalomelméleti Tanszék Társadalomelmélet
2026 Kurzusleírás**

Oktatók: Fleck Zoltán, egyetemi tanár, zfleck@ajk.elte.hu, Tóth Fruzsina Rozina, egyetemi adjunktus, toth.fruzsina@ajk.elte.hu

1. A tárgy célja

A tárgy célja kettős. Egyrészt átfogó áttekintést kíván nyújtani a társadalomelmélet alapvető elméleteiről, összefüggéseiről. Másrészt a kurzusra épülő felsőbbéves tárgyakat kívánja megalapozni (Jogsociológia, Jog- és Állambölcselet 1-2.)

2. Kimeneti követelmények:

1. A tanuló megérti és feldolgozza a tudományos szövegeket, ismeri azok történeti háttérét és összefüggéseit.
2. Képes a társadalomelméleti fogalmi készlet használatára, el tudja helyezni a szerzőket, elméleteket, fogalmakat, értelmezni tudja viszonyaikat és kapcsolataikat.
3. Önállóan megtalálja a feldolgozott szövegek kapcsolódásait a történeti, társadalmi állapotokhoz és korszakokhoz.
4. Eligazodik a társadalomtudományi megközelítések sajátosságai között, különbséget tud tenni a tudományos és nem tudományos érvek között.

3. A tárgy felépítése

A rövid *előadások* (heti 1 óra) az érintett problémák és elméleti reflexiók kontextusát ismertetik, háttérinformációkkal nyújtanak segítséget az elméletek, művek, problémák értelmezéséhez.

Időpont	Téma	Előadó
február 10.	Mi a társadalom?	Tóth Fruzsina
február 17.	Felvilágosodás, modernitás	Tóth Fruzsina
február 24.	Szerződéselméletek	Tóth Fruzsina
március 3.	Demokrácia	Tóth Fruzsina
március 10.	Szabadság és hatalom	Fleck Zoltán
március 17.	Egyén és közösség	Fleck Zoltán
március 24.	Társadalmi struktúra	Tóth Fruzsina
március 31.	Kapitalizmus, kapitalizmus kritikák	Tóth Fruzsina
április 7.	tavaszi szünet	
április 14.	Egyenlőség, egyenlőtlenség	Fleck Zoltán
április 21.	Hatalom, norma	Tóth Fruzsina
április 28.	Egyén és közösség 2	Tóth Fruzsina
május 5.	Társadalmi változás	Fleck Zoltán
május 12.	elővizsga	

4. Tananyag

Az előadásokból és a kurzus **Moodle** felületére feltöltött elektronikus tananyagból áll.

A kollokviumon számonkérésre kerül az írott tananyag és az előadásokon elhangzottak. A kurzus írásbeli tananyaga úgy épül fel, hogy a témákhoz tartozó klasszikus szövegeket többféle, értelmezést segítő elem veszi körül (képek, linkek, kérdések) Ezért a tananyag leginkább az elektronikus (nem kinyomtatott) felhasználást támogatja.

A klasszikus szövegidézetek megértéséhez több segítség áll rendelkezésre: az írott anyag szerkezete (magyarázó szövegek, linkek, kérdések, további olvasmányok), a szeminárium munkája. Az előadások azt szolgálják, hogy a társadalom elméleti megközelítéseit és problémáit komplex és autonóm módon közelítsük meg. Ez a szemináriumi munka számára is nagyfokú szabadságot és felelősséget jelent.

5. Számonkérés:

Előre hozott vizsga – megajánlott jegy:

A félév utolsó óráján lehetőség van megajánlott jegyért előrehozott vizsgát írni. Az előrehozott vizsga a félév teljes anyagát lefedi és kizárólag az előadásokon elhangzottakból fog állni.

Kollokvium

Szóbeli vizsga. Aki nem szeretne élni az előrehozott vizsga lehetőségével, az a saját szeminárium vezetőjénél szóban, tétel húzásával vizsgázhat a vizsgaidőszakban.

6. Tételsor:

1. Modern átalakulás, változások a felvilágosodásban és azt követően, a társadalomról való modern gondolkozás kezdetei
2. A klasszikus pozitívizmus tudományképe és a tudományos forradalom és paradigma
3. A társadalmi szerződés elméleti konstrukciója és formái
4. A társadalom és a jog viszonya
5. A szabadság értelmezése és föltételéi
6. A magán és a köz viszonya
7. Egyén és közösség szerepe
8. A kapitalizmus-értelmezések és kritikák
9. Az evolucionizmus és a társadalmi változás
10. Az egyenben rejlő társadalmiság
11. A modern hatalomértelmezések
12. Az egyenlőtlenségek változásai a kapitalizmusban, az osztály fogalma
13. A tőke szerepe az egyes elméletekben, a fogalom változása Marx és Bourdieu elméleteiben
14. Demokrácia, demokráciaelméletek.